Reactie Naoberschap Oliedorp (NOD) op uitslag enquête Dorpsbelangen

Samenvatting

NOD stelt de onafhankelijkheid, de kwaliteit, de representativiteit en de betrouwbaarheid van de uitkomsten van de enquête ter discussie. NOD herkent zich (grotendeels) niet in de uitkomst van deze enquête en had op voorhand graag breed draagvlak gezien op bovenstaande essentiele apecten. Pas dan had dit kunnen leiden tot een breed gedragen uitkomst.

Van de 4.030 inwoners die de enquête zouden hebben ontvangen, hebben 780 mensen (19%) zich uitgesproken tegen de injectie van productiewater. De overige 81% heeft de enquête niet ingevuld, zich uitgesproken voor waterinjectie of zich neutraal uitgelaten. Het resultaat van deze enquête duidt in onze ogen dus niet op een gebrek aan draagvlak. Zo wordt het wel gepresenteerd.

De enquête richt zich op het zoeken naar steun voor standpunten en het uitvoeren van een risico-inventarisatie in plaats van het meten van draagvlak. **Daarom roepen we bestuurders en politici op de opzet, methode en uitvoering van deze enquête eerst te (laten) beoordelen alvorens resultaten te omarmen en te gebruiken voor oordeelsvorming**.

Onafhankelijkheid en Objectiviteit in de totstandkoming van de enquête

Uit de notulen van Dorpsbelangen Schoonebeek (DBS) van 14 februari jl. blijkt: *'Een aantal inwoners tonen zich bereid om gezamenlijk een werkgroep te vormen die de enquête zal opstellen. DBS zal hier geen partij in zijn.'* In de daaropvolgende vergadering op 15 maart jl. staat in de notulen opgenomen: '*Er is een groep mensen bezig met het voorbereiden van de enquête. Enquête uitvoering wordt neergelegd bij externe partij. Kosten voor enquête liggen bij DBS. Verspreiding kan via Jaknikker, of zelf regelen, of uitzetten via gemeente.*

De enquêtecommissie bestond uit leden van Stop afvalwater Schoonebeek (SAS). De commissie die de enquêtevragen heeft opgesteld was derhalve niet breed, objectief en onafhankelijk samengesteld. Dit is binnen het onderzoeksproces een diskwalificatie op de objectiviteit. Binnen het DBS bestuur werd de enquête aangestuurd door de voorzitter en de vicevoorzitter, beide profileren zich in (social)media als tegenstander van oliewinning. Bestuursleden buiten het dagelijks bestuur van DBS werden niet toegelaten om objectiviteit en onafhankelijk te borgen. Deze bestuursleden konden daarmee hun bestuurlijke rol niet naar behoren vervullen, terwijl ze wel de bestuurlijke verantwoordelijkheid moesten dragen. Dit is aanhangig gemaakt bij de Burgemeester van Emmen en heeft geleid tot keuze van een bestuurslid om af te treden.

Wij kunnen daarom niet anders concluderen dat de enquête niet onafhankelijk en objectief is opgesteld.

Kwaliteit van de enquête

Het gestelde doel van de enquête is het meten van draagvlak voor het injecteren van productiewater in lege gasvelden. Deze enquête richt zich op het zoeken naar steun voor standpunten en het uitvoeren van een risico-inventarisatie in plaats van het meten van draagvlak. Niet alleen de vragen en de volgorde hiervan, maar ook de inleidende teksten zijn op zijn minst suggestief en incompleet, met daaropvolgend sturende vragen om te beantwoorden.

Met de enquêtecommisse als opsteller en DBS als opdrachtgever is DBS verantwoordelijk voor de inhoud en de vragen. Enigma is uitvoeringsverantwoordelijk en voert dus alleen de verzameling van responses

en de resultaatanalyse van de door DBS aangedragen vragen uit. We vinden het van belang dit bij u te benadrukken omdat men ervan uit zou kunnen gaan dat Enigma het onderzoek geheel onafhankelijk heeft uitgevoerd.

De Gebiedscoordinator van de Gemeente Emmen, naar onze mening waarschijnlijk bezorgd over de gekleurde sturende teksten en vraagstelling, heeft DBS namens B&W Emmen aangeboden de door de werkgroep opgestelde enquête te laten beoordelen en zich te laten adviseren door een onderzoeksexpert op kosten van de Gemeente Emmen. Daarvan is geen gebruik gemaakt.

Notulen vergadering 19 april jl. DBS: '*Vorige week is de enquête gepresenteerd*. *DBS is blij met het resultaat, het is geen sturende enquête geworden. Er zijn twee infoavonden, op 11 en 16 mei, daarna wordt enquête verspreid.*' Het enkele feit dat dat het woord "geen sturende" in de notulen opgenomen werd geeft een bijzonder inkijkje. De twee infoavonden werden georganiseerd door SAS. DBS achtte dit een goede voorbereiding op de enquête.

Tenslotte kent een kwalitatief goede enquête evaluatievragen om de enquête te kunnen kalibreren. In deze enquête ontbraken die. Van onze achterban weten we dat er veel input op de enquête ingevuld is in de commentaarboxen. Het is opvallend dat deze niet gedeeld zijn door Enigma, noch door DBS, in haar terugkoppeling.

De enquête voldoet wat NOD betreft daarmee niet aan de minimale kwaliteitstandaarden van statistisch onderzoek, zoals onder andere vastgelegd door de beroepsorganisatie van onderzoekers en de gedragscode statistisch onderzoek.

Representativiteit - Inspelen op emotie en gevoel van respondent

Voorafgaand aan het uitzetten van de enquête in Schoonebeek is het dorp op de twee SAS informatieavonden en (social) media uitingen overspoeld met uitvergrote risico's, aardbevingen, bodemdaling en lekkages veelal in relatie met Groningen en Twente. Vaak door zelfbenoemde experts. Echter **niet** in de context van de toekomstige situatie in Schoonebeek, waar de risico's wezenlijk anders liggen en er sprake is van een veilig en duurzaam productieproces.

Representativiteit wordt aan slechts 2 kenmerken, te weten leeftijd en geslacht, gemeten. Om representativiteit te kunnen waarborgen is het gebruikelijk een bredere insteek qua kenmerken uit te vragen. Dit is nodig om de ontvangen responses te generaliseren over de gehele populatie, dus ook mensen die niet gereageerd hebben. Voor/tegen enquêtes worden veelal disproportioneel door tegenstanders ingevuld en zijn intrinsiek matig representatief. Sturende vraagstelling en in inleidende teksten in te spelen op emotie en gevoelens van een respondent komt de representativiteit niet ten goede. Een non-respons van 65%, zoals bij deze enquête, zegt in dergelijke omstandigheden veelal meer dan de respons van slechts 35%.

De combinatie van deze aspecten leidt tot onze conclusie dat de gepresenteerde uitkomsten niet representatief zijn voor de onderzochte populatie.

Betrouwbaarheid en validiteit van de uitkomst

Enigma Research heeft ervaring met het meten van draagvlak in relatie tot mijnbouw. In opdracht van Dagblad van het Noorden heeft dit bureau vorig jaar onderzoek verricht naar draagvlak voor doorgaan met gaswinning in Groningen. Dit onderzoek wordt ook als representatief gepresenteerd door Enigma als

men kijkt naar de kwantitatieve analyse, 61% van de Groningers zou het opendraaien van de gaskraan steunen als Nederland daardoor meer onafhankelijk wordt van Russische gas.

In debat in de tweede kamer lieten parlementariers geen spaan heel van dit Enigma onderzoek. Mevrouw Agnes Mulder, CDA: *"Er is nogal wat af te dingen op dat zogenaamde onderzoek, zeker als je met de Groningers gaat spreken, ook over hoe dat destijds is gevraagd. Onder de emotie van <net Oekraïne binnengevallen> heeft het de Groningers gesierd dat ze het beantwoord zoals ze het hebben beantwoord. Maar het was* ***weinig wetenschappelijk*** *en het is* ***echt weinig onderzocht****. Het is dus gewoon* ***niet representatief****."*

Van de 4.030 inwoners die de enquête zouden hebben ontvangen, hebben 780 mensen (19%) zich uitgesproken tegen de injectie van productiewater. De overige 81% heeft de enquête niet ingevuld, zich uitgesproken voor waterinjectie of zich neutraal uitgelaten. Het resultaat van deze enquête duidt in onze ogen dus niet op een gebrek aan draagvlak. Zo wordt het wel gepresenteerd.

Net als Enigma zijn wij geschrokken van het hoge aantal 'drop outs' ten gevolge van een onverklaarbaar dubbel gebruik van codes, het niet kunnen invullen op de ontvangen code omdat die blijkbaar al gebruikt was, een ondoorzichtig proces bij het verstrekken van nieuwe codes, de uitreiking en verwerking van papieren enquête versies via DBS en de ongebruikelijke opzet om bij vragen contact op te nemen met opdrachtgever DBS in plaats van het enquêtebureau. Ook geven inwoners aan de enquête niet ontvangen te hebben en zijn de codes niet gepersonaliseerd. Dit werpt uiteraard allerlei vragen op.

Op de enquête in Schoonebeek kan in de ogen van NOD één op één de conclusie van mevrouw Mulder worden gelegd. Er is met sturende, niet objectieve introducties en vragenstelling ingegespeeld op gevoel van respondenten, de enquête is weinig wetenschappelijk, weinig onderzocht en niet representatief. De inleidingen op de vragen zijn incompleet, er is geen duiding gegeven aan de risico's en onder andere het hoge aantal drop outs door dubbele codes leidt tot vragen over de integriteit van het proces.

Conclusie

Zoals in de vorige paragrafen beschreven wordt niet voldaan aan de basisvoorwaarden van goed kwantitatief onderzoek. Voor NOD meer dan voldoende reden om de resultaten van de enquête niet integraal over te nemen en een conclusie dat er geen draagvlak voor oliewinning met waterinjectie in Schoonebeek is niet te omarmen. Onze analyse van de enquête hebben we overigens ver voor de uitslag eveneens al kenbaar gemaakt.

Wij hopen dat deze conclusies u voldoende inzichten geven om zelf te besluiten eerst het onderzoek te beoordelen, met of zonder extern advies, alvorens de uitkomsten te omarmen en te gebruiken in uw oordeelsvorming.